

Kako bo z obutvijo?

Suho in toplo poletje se nagiba k svojemu koncu in za marsikoga se grozeče dviga vprašanje: Kako bo z obutvijo jeseni in pozimi? Ne le, da se zaloge čevljev čudovito praznijo, marveč so čevlji tudi tako dragi, da le premožnejši krogi zmorejo izdatke zanje, ne da bi si morali pritrigati najpotrebnejšo hrano.

Vprašanje je torej dvojno: Kako prekrbeti zadostno čevljev in jih spraviti v promet po zmernih cenah? Prvič: ali imamo dovolj materiala in dovolj tovarov, da pokrijejo notranjo potreščino? Na to moramo odločno odgovoriti: Da! Pač se je bilo v prvih vojnih mesecih veliko grešilo, ker se mnogo kož na bojišču zaklanih živali ni izkoristilo. To se je pa nehalo, in bil je čas, ko je urbas (zgornje usnje) tako preostajal, da so usnjarski trgovci prodajali podplate le skupaj z urbasom. Sedaj dobi podplate vsak tovarnar. Da je tega usnja dovolj na razpolago, se vidi že po tem, da so vojaška skladišča tako prenapolnjena, da oddajajo že vojaško usnje za civilno porabo. Nasprotno pa je urbas malone izginil. In tovarnarji, ki tedaj — bilo je v prvem vojnem letu — niso imeli denarja, da bi si nabavili večje množine urbasa ali pa so se bali, da ne bodo mogli dobiti zadosti podplatov, so sedaj v zadregi, ker ne morejo pokriti svoje potreščine.

Najbrže se ne bomo motili, ako menimo, da leži doberšen del pri verižnih prekupčevalcih, drugi del so pa spravili na Ogrsko, da se ognejo najvišjim cenam — podplate, ki se izdelujejo v Plznu iz kože morskega psa, moramo kupovati na Ogrskem po 58 kron in uvažati v Avstrijo —, ostalo pa leži v državnih skladiščih. Res smo v miru veliko vrst usnja in tudi čevlje uvažali iz Nemčije, toda prvič smo izvažali tja v zadostni množini tudi kože, drugič so pa naše strojarne in tovarne za čevlje svojo delozmožnost v vojni najmanj popotile in so zmožne kriti našo notranjo potreščino. Manjka le nekaj vrst usnja, tako n. pr. rjavega, ker ni barv, in podobno. Da pa surovih kož ne manjka, dokazuje budimpeštansko strokovno glasilo, ki piše 3. avgusta letos:

„Produkcija surovih kož je dosegla doslej neznan višino. Naravna posledica tega je, da dobivajo usnjarske tovarne toliko kož, kakor še nikoli. Kam bo to privlelo, ne vemo, slutimo pa, da prinese prihodnji dnevi ali tedni velike izpremembe v prometu s surovimi kožami. Prišli smo že tako daleč, da postajajo rekvizicije in razdeljevanja surovih kož usnjarem že neprijetne. Vsekakor svetujemo našim trgovcem, naj bodo v nakupu zmerni, ker vidi jo, da za kožami ni več takega pohlepa in nima smisla, da bi s poganjanjem cen drug drugemu kvarili kupčijo.“

Iz tega sledi, da je toliko surovih kož, da so strojarnam dodelitve neprijetne; gospoda uganja pač pasivno rezistenco, ker jim je dobiček premajhen. Trgovci z usnjem se pa celo boje nenadnega padca cen. Kljub temu tedaj, da se ovčje kože porabljajo za plinske krinke, telečje pa deloma za proteze, vendar imamo vsled ogromnega klanja za vojaštvo še vedno zadosti kož in izdelovalnic, da moremo zadostiti notranji potreščini. V začetku vojne je pač tudi manjkalo strojila, toda sedaj ima vsaka velika tovarna že davno svoje lastno ekstrakcijsko skladišče in proizvaja potrebno strojilo, če ne cenejše, pa vsaj ne dražje. Sicer pa imamo tudi načrt, da bi pridobili usnjarske tovarne v Nemčiji za to, da bi predelavale avstrijsko surovo usnje. Nemška vlada bi se mogla temu tem manj upirati, ker bi Nemčija s tem ne bila oškodovana in Avstro-Ogrska itak marsikaj dobavljala tje.

Drugič: cene! Ker ponudba nikakor ne bo presegala povpraševanja in imamo opraviti z vkoreninjenim zlom, je to vprašanje ravno tako važno kakor prvo. Najprvo smo pustili oduševu in verižni kupčiji vsa vrata odprta, potem smo z nepremišljenimi odredbami še sami dražili — svoj čas so bile zaplenjene vse tkanine za podlogo čevljev in še danes leže po skladiščih, dočim so tovarnarji podelavali drage prtiče, rjuhe in obrisače —, končno je pa prišla nesrečna naredba s stalnimi dobičkovnimi postavki. Tovarnarjem se je priznal enoten dobičkovni in režijski domik brez ozira na kraj. V resnici pa tovarnarji niti ni mogoče kontrolirati, njegov dobiček je velik ter je interesiran celo na visokih cenah materiala.

Kako je torej mogoče cene čevljev znižati? V stroških za čevlje je danes 60 odstotkov izdatkov za material, 10 odstotkov delavske mezde in 30 odstotkov režijskih stroškov in dobička. V miru so bila dotična števila 40, 25 in 35, o čemer sta pa zahtevali reklama in prodaja čisto drugačne stroške nego danes. Stroški za material prenesejo sedaj čisto pošteno znižanje, kar naj bi se izvršilo ob kolikor mogoče temeljiti izključitvi prekupčevalstva z določitvijo maksimalnih cen. Dobro nadzorovano javno gospodarstvo z usnjem bi moralo cene usnuj takoj znižati. Usnjarski in čevljar-

ski tovarnarji in nič manj trgovci so ogromno obogateli, njihovi dobički bi mogli prenesti občutno prikrajšanje. Določiti se morajo predvsem cene, temelječe na družabno potrebnih nabavnih stroških in napraviti konec samovoljnemu preračunom. Potem se morajo pa tudi trgovci omejiti na primeren dobiček. Celo notranjo produkcijo treba končno kontrolirati, da bo služila samo notranji potreščini. Na ta način bi se dalo od pomoči obutveni stiski, ampak potrebne odredbe bi se morale hitro ukreniti, kajti drugače nam preti katastrofa, ki bi utegnila biti za zdravje prebivalstva usodna.

Naročite nabavke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštnine priporočamo se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Poslano.*

Gospod Jos. Vrablič, Lapanjiva, pošta Mozirje (Štajersko).

Dne 16. aprila sem Vam bil poslal V. zvezek „Slov. nar. pesmi za citre in petje“. Zvezek ste bili naročili in obljubili, da pošljete denar takoj po prejemu. Tega pa niste storili, temveč ste mi na pismen opomin čez štiri mesece in pet dni zvezek — vrnil z opazko, „ne sprejemem“. (Zvezek je pomečkan in prva stran natrgana, da ni za prodajo.)

To spada naravnost v „žehto“. Gospod Vrablič, ako mislite na tak način kupovati pesmi za citre, je bolje, da si kupite orglice, da ne boste delali poštenim ljudem škodo in stroškov, zlasti v teh težkih časih.

Iv. Kiferle

v Ljubljani, Krojaška ul. 8.

* Za vsebino je odgovorno uredništvo samo toliko, koliko določa zakon.

Invalidi - abiturijenti 2087 (4)

išče primerne službe — mogoče v kakem trgovskem ali industrijskem podjetju. Event. ponudbe pošiljati na: Abiturijenti, Sv. Vid pri Vipavi.

Kupimo vsako množino dobro ohranjenih, rabljenih

hrastovih sodov

od 300 litrov višje. Ponudbe z navedbo cene na Brata Wortmann, Sušak-Reka.

Pridna služkinja za vse

se žle.

Resljeva cesta št. 12. visoko pritličje desno.

Praškiški za rojo se bodo oddajali v torek dne 28. t. m. ob 8. uri dopoldne na Zelenem hribu, Ljubljana, Dolenjska cesta, Kranjsko deželno meso za vnovčevanje živine.

Kupi se manjša

hiša

Pogoji: solidna stavba, primerna cena. Ponudbe na upravnistvo tega lista pod Dr. P., Ljubljana — 2684.

Proda se

v ljubljanski okolici, ležeča ob drž. cesti, z vrtom, njivo in travnikom **nova hiša (vila)**. Posedstvo je pripravno za vsako obrt, posebno za gostilno, ker leži v kraju, kamor zahajajo meščani prav radi na izlete, in je hiša oddaljena od železniške postaje samo 5 minut. - Naslov se izve v upravnistvu tega lista pod št. 2085 (ako znamka za odgovor).

Prazne vreče

vsake vrste, **suhe gobe**, kumno, jagnež in druga semena kupuje vedno in v vsaki množini in plačuje po najvišjih dnevnih cenah firma:

J. KUŠLAN, KRANJ, Gorenjsko.

2089

Proda se v lepi legi na Bledu

vila in priučna hiša z mlinom

2085 poleg je velik sadni in zelenjadni vrt ter nekaj travnikov in gozda.

Pojasnila pri A. ROPAR, Melting, Mar. bor.

Begunca

Janez Klanjšek, vrtnar v St. Petru pri Gorici, in vulgo Črešnjaz z Brdov p. Gorici, se prosita, naj naznanita podpisane svoje sedanje bivališče, da dobi od njih nujna pojasnila za neko pravdo zadevo.

Dr. ANTON SVIGELJ, odvetnik v Ljubljani.

2093

Gospodinja

dobro izveščana v vseh gospodinskih delih, v starosti 45 let, zelo primernega mesta. Ponudbe naj se blagovolijo poslati na: Marijo Gale, zavod sv. Marte v Ljubljani, Streliška ulica.

Glasovirje, pianine harmonije in orhestrijone

S. Kmetetz
Ljubljana,
Koledvorska ulica 26.

124

Malinov sok

se kupi. Ponudbe z navedbo cene na Brata Wortmann, žganjarna, tvornica likerjev, Sušak-Reka.

Splošne ročne mline

zakon. **„JETTA“** zakon.
zavar. **„JETTA“** zavar.

za drobljenje in fino ter debelo mleto vseh deželnih pridelkov dobavlja 2032

Jos. Smrčka
Dunaj, III 2 Marxerg. 25

tovarna in prodaja strojev.
Pišite po cenik „Sl. 151“.

Kostanjeve in bukovne hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpošlevajo se le pismene ponudbe z navedbo cen.

136

ZAHVALA.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega srčno ljubljenega soproga, oziroma očeta, gospoda

Štefana Behofschtza

zastopnika tvrde Henrik Francka sinovi v Lincu ob D. v p.

za darovane krasne vence, kakor za čašče spremlstvo pri pogrebu izrekaajo svojo globokočutečo zahvalo

globoko žalujoči ostali.

OKLIC.

Dne 26. avgusta t. l. dopoldne ob 9. uri se vrši v gostilni Urbana Rauhekar na Savi št. 151

prostovoljna javna dražba

v konkurzni sklad zapuščine Antona Pongratza iz Jesenic spadajočih premičnin (pianino, mize, stoli, podobe, knjige, puške, samokresi i. t. d.)

Zapisnik premičnin, ki se prodajo, je dnevno na vpogled v pisarni podpisane konkurznega upravnika Sodna ul. 13, kakor tudi v pisarni bratovske skladišnice kranjske industrijske družbe na Jesenicah-Savi.

LJUBLJANA, dne 17. avgusta 1917.

Odvetnik Dr. Jos. A. Tomšič.

Odgovorni urednik Mihael Moškerc.